

Resum de les opinions del Grup de Lectura a la trobada del 18 de gener de 2010 sobre BALZAC I LA PETITA MODISTA XINESA, de Dai Sijie:

L'obra de Dai Sijie va ser considerada interessant per la majoria d'assistents al Grup de Lectura; es va dir que feia de bon llegir i potser se li va recriminar una excessiva senzillesa que nega al lector més exigent uns elements literaris de més complexitat, elements que sens dubte s'adiriern força bé amb la gravetat de la situació que la novel·la descriu.

Es va reconèixer que l'obra enganxa, sobretot en la seva primera meitat, pel fet de narrar una autèntica tragèdia en un to plenament optimista, i que tot i tenir els encants d'una làmina oriental, amb el seu desenvolupament episòdic, és una obra molt vinculada a la literatura occidental i no resulta dificultós entrar-hi, ja que Dai escriu una novel·la sobre l'Orient, però amb recursos argumentals i estilístics occidentals, començant per la llengua d'origen de l'obra, el francès.

Per a alguns lectors la crítica al règim de Mao és excessivament suau en el llibre, com també sembla lleugera la condemna del gust per la incultura (el militar i el violí) o de la superstició (la flagel·lació terapèutica), dos conceptes negatius que el text despatxa amb més humor que denúncia. La plena joventut dels personatges també fa que no hi hagi un excés de drama en la narració i que fets que són autèntiques desgràcies s'expliquin com aventures divertides.

Pel que fa a la forma, els membres del Grup van detectar en el llibre un seguit d'imatges realistes i sobretot es va destacar la suavitat i la tendresa del to davant de la gravetat irrefutable de l'argument: la reeducació forçada al camp de milions de joves considerats intel·lectuals dissidents pel fet d'haver-se escolaritzat a les grans ciutats xineses; van destacar-se també els nombrosos fragments d'humor i la ironia plena de finor que desprèn l'obra. També es va assenyalar una certa incongruència en els canvis de narrador que hi ha cap al final de la novel·la.

El gran nus argumental és el triomf de la cultura davant una ignorància que, fomentada des del poder maoista, condueix a l'alienació de tot un poble. També és un homenatge a l'habilitat de narrar i a les virtuts de la transmissió oral de la cultura, que porta al personatge Luo a la conquesta de la jove modista. També destaca en l'argument el gran valor de la recerca cultural que, tot i que indirectament, porta a la llibertat del personatge Quatreulls, el secret guardià dels llibres prohibits.

També és la cultura el bé immaterial que fa obrir els ulls a la jove modista i l'empeny a conquerir una nova vida lluny del racó d'ignorància on ha nascut. Els llibres, és clar, són el valor més gran, ja que a través d'ells es pot sortir de la misèria, ja sigui material o espiritual.

En general el text fa la sensació de no voler entrar de ple en la crítica de la Revolució Cultural xinesa; com si només es volgués recordar l'anècdota d'una època plena de prohibicions que va dur a la Xina a un retrocés de dècades. El que és ben clar per part de l'autor és l'admiració que sent per la seva cultura d'adopció: la francesa, ja que la majoria de llibres i d'autors que cita com a prohibits pel règim –i que es fan servir a la novel·la com a taula de salvació intel·lectual– són francesos.

Balzac i la petita modista xinesa és una gran lloança a la literatura i una apologia de la llibertat individual; podríem dir que, pel camí dels llibres i la bellesa, els protagonistes aconseguixen resistir una situació extrema i obrir-se camí cap a la llibertat.

De vegades el lector sembla que intueixi algun canvi bruscat o alguna desgràcia en l'argument, però el to general de tendresa no permet que succeixi res irreparablement dramàtic. Fins i tot en seqüències dures com pot ser la de l'avortament la suavitat del to sembla anar per damunt de la gravetat argumental.

Els personatges, la majoria d'una joventut absoluta, passen per la història amb una actitud positiva, i el llibre és també sens dubte un cant a una amistat que mai no es traïx entre els dos protagonistes masculins.

El fet que Luo cremi els llibres quan la jove modista se'n va a la recerca d'una nova vida es va poder interpretar també com una metàfora de la vella i la nova Xina, que serà realment lliure quan la dona xinesa pugui fer el pas endavant que fa la petita modista de les Muntanyes del Fènix del Cel.

Alguns membres del Grup havien vist la pel·lícula que el mateix Dai va fer del llibre i la seva opinió quant a l'adaptació va ser positiva. Es van citar també uns possibles referents de l'obra força variats, ja que anaven des de la pel·lícula *Xiu, Xiu, the sent down girl*, fins a *The Reader*, *Fahrenheit 451*, el *Quixot* i el *Lazarillo* o la novel·la picaresca en general.

Com d'habitud, el nostre agraïment més sincer als components del Grup de Lectura per la seva assistència i per les seves encertades contribucions al debat. Us esperem a la nostra pròxima cita:

LA NIT DE LES PAPALLONES, de Jordi Coca, Edicions 62, 205 pg.

(dilluns, **15 de febrer** de 2010, a les 7 de la tarda, amb la presència de Jordi Coca).